tada ainult 500—600 meest. Lõpuks alustas ta oktoobri alul marssi Eestimaale, kuid enne tema sinnajõudmist oli Tartu juba langenud.

Seisundist piiratud Tartus on meil ainult katkendlikke andmeid. Selle valgustamiseks äärmiselt tähtsatest Flemingi kirjadest Bengt Hornile on nende ridade kirjutajal seni õnnestunud leida üksainus. Siiski võimaldavad teadaolevad allikad luua mingi, olgugi mõnevõrra ähmase pildi sündmuste käigust.

Nagu eelpool mainitud, ei tekitanud vene suurtükituli kogu piiramise ajal nimetamisväärseid kahjusid ei linnale ega ka kindlustustele. Teiselt poolt ei suutnud ka linna kaitsjad raskemate kahurite ja laskemoona vähesuse tõttu septembri jooksul takistada vaenlase approšside lähenemist, milledest see alustas miinikäikude kaevamist müüride alla. Sõjainsenerikunstis ette nähtud vastuabinõude kasutamist, nagu vastumiinid jne., jne., raskendas tööjõu ja materjali puudus.

Ka väljasööste ei saadud teostada endise edukusega, sest osa ratsaväehobustest, keda tuli kasutada ka kindlustustöödel, muutus halval toidul tarvitamiskõlbmatuks ning aeti Flemingi käsul linnast välja. Kasutada neid toiduks, nagu nüüdisajal kahtlemata oleks tehtud, ei peetud võimalikuks, kuigi garnison pidi tundma puudust lihatoidust. Ka muutus vaenlane ettevaatlikumaks ning viimase väljasööstu puhul langes rootslaste poolel tervelt kolm meest. Nii suurt kaotust ei olnud ratsavägi senini üldse kannatanud. Ratsaväe nõrgenemisega kadus ka lootus abistada abivägesid läbimurdmisel linna.

Kuna Ungern ei kohkunud tagasi avalikult tõendamast, et ratsaväe allakäiku põhjustab esijoones Flemingi hoolimatus selle tarvete vastu, muutus vahekord mõlema vahel äärmiselt teravaks.

Ehk küll Fleming püüdis pidevalt teeselda kindlat usku abiväe peatsesse tulekusse ning ülevaate tõelisest olukorrast omasid vahest ainult üksikud talle lähemalseisjad, taipasid seda varsti ka laiemad rahvastiku kihid. Ka venelased ei jätnud katsetamata mõjutada meeleolu linnas.

Nagu nägime esitas Trubetskoi juba 5. augustil Flemingile alistumisnõude, kuid viimane lükkas selle ilma pikemata tagasi. 21. septembril tuli vene laagrist uus kiri, milles pikalt-laialt kirjeldati venelaste olematuid võite, Streiff'i väesalga ja Eestimaa aadlilipu täielikku hävitamist, retke Pärnu ja Tallinna peale jne., ning ähvardati Tartu alt lahkuda mitte enne, kui linn hea või kurjaga alistatud. Viimasel juhul ei pidanud keegi leidma armu.

Fleming tegi selle kirja teatavaks ka raele ja kodanikkonnale, kelle meeleolu see loomulikult ei võinud parandada. Ka Fleming ise ei jäänud

Tartu VI, lk. 221